

LIBRIS

Editor:
Hadrian Mateescu

We know
books

Redactor:
Mina Decu

Concept grafic și DTP:
Silvia Olteanu

Corectori:
Dorina Lipan

Editura Publisol îi este recunoscătoare dlui Marcel Petrișor pentru ajutorul acordat în procesul de selectare a titlurilor prezentei serii de autor.

Copyright © Leonida Neamțu, 1977
Copyright © 2021 Publishing Solutions

Este interzisă reproducerea integrală sau parțială a lucrării, sub orice formă, fără permisiunea scrisă a editurii. Toate drepturile rezervate.

Tipărit la

Casa Presei Libere, Corp A3-A4, Etaj 1
Tel.: 021.336.36.33
E-mail: office@publisol.ro
Găsiți cărțile noastre pe www.publisol.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NEAMȚU, LEONIDA
Când moare inamicul cel mai bun / Leonida Neamțu. -
Petrești : Publisol, 2021
ISBN 978-606-9605-83-7

821.135.1

Tipar: Artprint

LEONIDA NEAMȚU

când moare
inamicul
cel mai bun

povestiri

CUPRINS

O crimă bine tăinuită | 5

Atlantic Hollywood | 64

Când îți moare inamicul cel mai bun | 72

Stătea de veghe o pisică | 81

Norii de cenușă | 88

Norii căutătorilor de absolut | 128

Banală poveste de dragoste | 158

Aur și mercur | 164

Peștera numărul treizeci și șapte | 175

Iubirile căpitanului Salamanca | 184

Planeta Trandafir Negru | 191

Balada negației duble | 202

Franzela, stiloul și băiatul bolnav | 210

Adaggio | 214

Aurul căutătorilor de absolut | 217

LEONIDA NEAMȚU s-a născut în 1934, la Soroca (azi, Republica Moldova). În 1940, odată cu ocuparea Basarabiei, familia se refugiază în Maramureș, locuind în Vișeu, apoi în Sighet. După studiile liceale, urmează cursurile Facultății de Filologie a universității clujene.

Debutează, în 1952, cu un volum de poezii, în *Almanahul literar*, revistă coordonată de poetul A.E. Baconsky. Începând cu anul 1964 începe să publice exclusiv romane.

Devine redactor la *Almanahul literar* (care își va schimba numele în *Steaua*) și membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Moare pe 25 octombrie 1991, la Cluj-Napoca, lăsând în urmă peste treizeci de volume publicate și câteva manuscrise.

Leonida Neamțu este un scriitor care scapă oricărui tip de încadrare literară. A abordat genuri ca romanul SF sau de aventuri și a trecut, firește, și prin cel polițist, integrând însă, în toate, umorul negru, absurd și referințele culturale.

O CRIMĂ BINE TĂINUITĂ

UNU

*Acesta este primul element ciudat
al acelei dimineți ciudate...*

Într-o dimineață, Cristian Dezmireanu din Cluj, as recunoscut al geometriei analitice și al altor geometrii, un om pedant, burlac, de vârstă incertă, se trezi cu o vagă durere de cap: s-ar fi zis că undeva pe la tâmplă se instalase un cărăbuș verzui, aproape străveziu, ce depăna cu încetineală din labelle lui zgrunțuroase. Acesta este primul element ciudat al acelei dimineți ciudate, întrucât pe dumnealui, conferențiarul din Cluj, capul nu-l duruse, pe câte își amintea, din copilărie, când îl încercase acea boală numită pojar.

În ajun, el nu făcuse chef și chiar de-ar fi comis o astfel de fărădelege, nu capul i-ar fi fost în suferință, ci poate splina sau cine mai știe ce.

Un alt element straniu este că, deschizând ochii, se pomenise mormăind: „Până și Marele Câine m-a părăsit!“ Cugetul său echilibrat de om extrem de echilibrat, avu o zvăcolire – iar aici intervine al treilea element, aproape de necrezut, al acelei dimineți de iulie: încercând să localizeze proveniența Marelui Câine, conful își aminti – cu o rece înfiorare – că el azi-noapte, pe la unu și ceva, se ridicase din pat pentru a... pentru a bea apă oare? Nu. Pentru a desena o pisică!

Absurd. Nu știa să deseneze nimic în afară de cornuri, trapeze și alte drăcii foarte exacte și, în orice

caz, nu s-ar fi aventurat să schițeze profilul incert și schimbător al unei afurisite de mâțe. Ce este aceea o mâtă și în care formulă poți s-o cuprinzi?

Închise ochii și-i ordonă mâinii sale drepte să dea drumul tranzistorului. Iarăși, iarăși vedeta aia al cărei ieftin și sufocant optimism îl arunca din papuci! O făcu să tacă și-și porunci să mai ațipească un pic; reuși; posedea un foarte dezvoltat simț al autocontrolului, reușea să adoarmă la voință, și tot atât de bine izbutea să alunge somnul, osteneala. Reușea să-și scoată din cap un insucces, să nu se bucure prea tare de o izbândă, știind-o efemeră, și mai ales avea capacitatea de a nu se îndrăgosti definitiv de femeii care suceau capul oricând și oricui... În sfârșit, acest ins căruia la facultate i se spunea „Robotul“, cu simpatie sau adversitate, de la caz la caz, se debarasa și de câte o maladie, fără medicamente, dându-i numai un bobârnac; cu atât mai inexplicabil faptul că, deschizând iarăși ochii, constată fără plăcere că gândacul din creier continua să sape încăpățânat galeria sa obscură, labirintică. Sări din pat – asta e – sări din pat și rămase înlemnit!

Pe masă, printre foi elegant fecundate de logaritmi, formule și scheme, trona pisica, schițată pe coala albă de o mână nesigură și nevropată, o pisică suficient de antipatică, șezând, cu labelle din față aducând a piccioare de șifonier, cu un gât ca vrejul în vârful căruia capul părea tras în țeapă; avea mustăți încâlcite, iar coada de **grosime variabilă**. Pocitania purta și un șir vertical de năsturași pe piept!

Conful de geometrie analitică era un om calm.

Rămase calm și ai fi zis că visează: pupila i se mări, iar buzele se învinețiră ușor. Instalată pe marginea unui

fotoliu, el încercă să înțeleagă despre ce este vorba; DE CE se ridicase din pat în toiul nopții cu bizara intenție de a desena o pisică, și de ce onorase această intenție? Fu însă deranjat de gazda sa, doamna Maria, o nemțoaică de vreo șaizeci de ani care-i aducea cafeaua. Cafeaua veni, femeia plecă, ușa miorlăi, închizându-se. Eroare. Într-o gospodărie nemțească, ușile nu miorlăie.

Dezmireanu sorbi din cafea și zise: Am trecut printr-o stare de turpoare. Am visat nu mai știu ce cu Marele Câine și, prin contrast, m-am trezit desenând o mâtă... Asta e tot.

Însă mintea lui riguros organizată refuza o soluție atât de facilă! Ideea unei oboseli, a unei astenii să zicem, n-o accepta. Chiar n-o accepta. El nu avea încredere în oamenii oboșiți din cauza efortului intens și îndelungat, ci era convins că, dimpotrivă, vidul, absența **ideii** sleiesc sufletul nemuritor al muritorului. În ce-l privește, dumnealui, conful din Cluj, de când se știa, nu cunoscuse răgaz; o zi plină îl relaxa, trezindu-i o nouă poftă de viață; el nu era un matematician trăsnit care-și uită numele sau dă să-i sărute mâna vreunui amic, întâlnindu-l. Nu. Conful era un om calculat care știa ce dorește și nu dorea cai verzi pe pereți, dar acest amănunt nu-l împiedica să fie original și inspirat în domeniul său. El credea în știință, în viitorul ei. Credea în sine.

În orice caz, din oricare direcție ai fi privit chestiunea, o pisică desenată la miez de noapte nu se lega nicicum de personalitatea lui.

Își consultă ceasul de buzunar, un instrument foarte exact (nu s-ar fi compromis cu o „ceapă“ oarecare),

apoi se stropi din belșug cu apă rece, își săpuni obrazul și se rase cu briciul, la rădăcină, bărbătește. Folosi piatra vânăată, puse pe el sandale, pantaloni de stofă subțire, cămașă de in aspră, prinse în lăntișor ceasornicul și părăsi camera. Petrecu o zi bună: făcu plajă, înotă în lacul Ursu din centrul stațiunii, jucă ping-pong și biliard cu tânărul Petrescu, un fizician. Petrescu îl zdrobi la ping-pong, iar Dezmireanu, cum era de așteptat, îl minimaliză la biliard. Fizicianul plecă undeva să țopăie, iar conful se plimbă sub lună suficient de nepăsător față de abundența femeilor frumoase și singuratice din stațiune. Mai târziu, ajuns acasă, după ce savură buletinul de știri de la ora douăzeci și două, încercă să-și prelungească beatitudinea răsfoind *Maestrul și Margareta*, carte ce nu-l prinse însă. La unsprezece făcu întuneric în camera sa. Somn ușor, Cristian Dezmireanu!

DOI

În noaptea aceea apărură o nouă pisică...

Dar el fu conștient, pe deplin conștient de ivirea ei, numai a doua zi în zori, când recapitulă cum – la ceasul două fără un sfert de data aceasta – făcuse lumină umblând prin odaie în vârful unghiilor și, în fine, efectuase desenul... În dușmănie cu propria sa ființă, conful izbi cu pumnul în masă: era oare condamnat de-acu-nainte să **creeze** în fiecare noapte câte o amărâtă de mătă cu năsturei ridicoli ca-n ilustrațiile pentru copiii nepretențioși?

De ce o pisică și nu o cometă, o nebuloasă, o **traietorie**, ar fi infinit mai potrivită cu preocupările sale!

Când se întâlni, mai târziu, cu Petrescu, la înot, avu tentația de a-i mărturisi noile și ciudatele sale preocupări nocturne. Dar ezită: fizicianul, mult mai tânăr, ahtiat pe cât se pare după distracții, ce ar înțelege? Totuși, la biliard, aruncă în treacăt:

— Mă, Petrescule, tu pe când erai elev, ai citit o carte cu Marele Câine?

— N-aș crede, se miră tânărul, și-l privi țintă pe conf. De fapt, ce vă frământă? se interesă, trădând o surprinzătoare acuitate.

— Nimic, băiete. Adică mă apasă ceva... dar e ceva al dracului de personal.

— Scuzați-mă... Poate mergem să căutăm o bere?

A treia pisică apărură în a treia noapte, însă amănunțele cu privire la oră, la poziția ferestrei, a obiectelor din cameră, a vântului de-afară și toate celelalte, conful și le amintea cu deplină luciditate doar a doua zi. Momentele cât realiza **desenul**, deși rămâneau în memoria sa, le trăia mai ales la trecut – fapt cu atât mai derutant sau chiar înfricoșător! După cât se pare geniul rău al graficii pisicești se întrupa în ființa lui Dezmireanu pe un interval de timp de la miezul nopții în sus – așa cum de altfel e și normal pentru un geniu rău! „E ceva cu mine care nu mai merge!” fu concluzia confului care, pe la șase seara, se scutură de apatie, se dichisi, luă haină albă, cravată de efect, își pieptănă părul des, dar prin care străluceau suvițe ale înțelepciunii și se duse direct la terasa „Orinoco” înconjurată de frumoase pâlcuri de molizi unde, după câte bănuia conful, își făcea veacul tânărul fizician Petrescu.

Acesta, într-adevăr, nu lipsea.

Îl prezintă pe conferențiar unor vilegiaturiste nostime. Dezmireanu înghiți la repezeală doi păstrăvi, o cantitate de coniac, o vadră de vin, spre uimirea discretă a celui alt care-l știa de om ponderat. De asemenea, conful dansă, eveniment ce nu se mai produsese de vreo câteva secole: la ce o fi bun și dansul? El ținea, morțiș, să facă un salt peste ora două a nopții, înțelegeți, desigur, din ce cauză, și fiindcă toate trec, trecu și ora două. Da. Dezmireanu ajunsese acasă târziu, cam *făcut*, dar pe deplin conștient, aruncă o privire dură asupra mesei de scris: nu, pisica nu apăruse în absența sa, ce bine, scăpase! Se înșela! Când se trezi, la zece, următoarea mătă, a patra, îl aștepta pe masă. Era alcătuită din linii ce nu se prea îmbucau. Normal, o executase în starea aia cețoasă de semibetie somnolentă... Nu-și amintea însă când, la ce oră... Libațiunea din ajun nu-i folosise la nimic, nu-l ferise de blestemata exhibiție grafică nocturnă, ba îi agravase starea de neliniște; însoțit de această neliniște, Cristian Dezmireanu din Cluj deschise pe la amiază ușa policlinicii locale.

TREI

— Mă rog, se îndoi politicos conful, aveți pe-aici un psihiatru, sau cam așa ceva?

— Mă rog, răspunse duduia de la fișier, ai cărei ochi arătau limpede cam ce crede ea despre inșii care aleargă după psihiatri, avem! E un medic foarte bun, detașat la noi temporar, pentru sezon.

— E mult de așteptat?

— Domnul doctor Vidrighin e sus în cabinet de la zece, dar sunteți primul pacient! primi răspunsul, însoțit de-o privire oblică.

Conful urcă, deschise o ușă, înaintă cu mare precauțiune, de parcă s-ar fi pomenit într-o cultură de rarită pusă anume spre a masca o rețea de bombe.

În cabinet, pe obișnuita canapea din piele roasă, un bărbat ce-și mascase obrazul cu gazeta de dimineață – spre a nu-l conturba muștele – dormea împăcat, cu picioarele lungi rezemate de spătar. Pe masa albă, între două teancuri de formulare sau ce vor fi fost, un buchet de *geranium*, într-o vază albă, se ofilea resemnat. Ceasul doctorului Vidrighin (tot un ceas de buzunar...) ticăia pe un colț al aceleiași mese.

Conful se retrase nițel, dar nu dezertă din cabinet, ci doar ocupă loc pe-un scaun, întrebându-se cu amărăciune dacă omul din fața sa, medicul somnoros, sare și el noaptea din pat stăpânit de cine știe ce neagră pornire de a desena mâțe...

Dar, ca iradiat de o prezență străină, doctorul Coriolan J. Vidrighin, din V., se ridică imediat – gest lejer și firesc – și veni cu mâna întinsă către pacientul său, zâmbind deschis, ca și cum ar fi întâmpinat o veche cunoștință.

Doi bărbați înalți, uscățivi, ambii de vârstă incertă, semănând între ei prin ceva nedefinit, poate prin aerul acela de vetustă melancolie ce-i învăluie de la o vreme pe burlacii trecuți de o anumită cantitate de ani.

— Mă plictisesc! Ești primul meu client în ultimele trei zile! exclamă medicul. Știi, desigur, aici vin mai cu seamă doamne care doresc să aibă copii, și bărbați care...

Mâinile sale subțiri și îngrijite efectuară un balet semnificativ.

— ...care încearcă să le sprijine întru acest lăudabil scop, îi termină fraza conful din Cluj.

— Ai haz, zâmbi și mai larg psihiatrul. Ia loc! De ce să stăm în picioare?

Într-adevăr, de ce? Conful îl privi cu simpatie pe medicul acesta zvelt care nu era nici expeditiv, nici nu-i dădea să înțeleagă că-l așteaptă undeva „ceva mult mai important“. Remarcă ochii căprui, puternici, duri chiar, mari și limpezi, calmi. E un tip interesant, își spuse conful cu o vagă invidie, deși nici el nu era un ins banal.

Psihiatrul deodată ridică mâna și extrase din neant un pachet de țigări excelente.

— Obișnuiești?

— Cu plăcere, mulțumesc. Sunteți scamator?

Și, în sinea sa: Dacă-mi afirmă că bunicu-său a fost cândva scamatorul-șef al Europei, că tatăl i-a urmat cariera cu și mai mare strălucire, iar că el s-a născut într-o furgonetă romantică, mă ridic și plec! Psihiatrul răspunse:

— Da! Mă trag dintr-o familie de scamatori! Bunicul reușea scamatoria de a scoate de pe o mică suprafață de vie — nu era moșier! — un șir de butoaie cu vin minunat. Tata a reușit scamatoria de a pierde într-o clipă întreaga agoniseală a bunicului — la poker. Iar eu am reușit scamatoria de a termina Academia de Medicină ca șef de promoție, fără o para în jep.

Ambii bărbați râseră scurt, rezervat, mai ales conful, dar amical. Când trecură la obiect, la consultație deci; întrebările, răspunsurile, cu toată impresia de

ritmicitate, se succedau parcă în glumă, s-ar fi zis că Vidrighin mai mult își mimează rolul de medic, iar Dezmireanu pe cel de suferind.

Conful scoase din buzunar cele patru caricaturi de mâțe. Psihiatrul aruncă o privire nu tocmai convinsă asupra foilor, iar apoi, și el cu expresia schimbată, întrebă micșorând glasul, înmuindu-l, ca și cum s-ar fi adresat unui copil capricios căruia nu mai știi cum să-i intri în voie:

— Înțeleg, înțeleg! Le găsești periodic în casă și nu știi cine ți le aduce! E o chestiune polițistă!

— Nu e o chestiune polițistă! Le găsesc în cameră dimineța și știu cine mi le aduce!

Intrigat, binedispus, fotogenic, Vidrighin silabisi:

— Știi?! Bravo! Ci-ne?

— Mai bine zis, știu cine le face...

— Eh!... Cine?

— Eu. Eu realizez porcăriile astea noaptea, ca un somnambul, iar a doua zi îmi amintesc amănuntele și-mi rod unghiile...

— Nu cred!

— Poftim, doctore?

— Am zis: nu cred. Nu cred că aceste aberații îți aparțin! *Nu-ți seamănă.*

— Cum să-mi semene? Și de ce... aberații? Sunt doar niște sărmame pisici desenate fără pricepere, păru conful că vrea să-și apere opera.

— Dar eu n-am avut intenția să te jignesc, protestă medicul cu glas ce se mula ca plastilina în ureche.

Apoi traversă cabinetul cu pas de bărbat fatal și-i comandă confului să se dezbrace și să execute un marș prin fața sa; îi luă tot felul de reflexe, se zgâi la

ochii săi și se declară mulțumit; puse mâna pe condei, gata să completeze un cec, eroare, nu un cec, ci o rețetă, însă brusc își recăpătă veselia.

— Professore, vorbi medicul, aș putea să-ți spun multe, însă prefer să tac! Cunoști desigur că cea mai mare parte a creierului omenesc e încă o enigmă, chiar și pentru cei mai savanți dintre noi, și poate mai ales pentru aceștia. De ce n-aș fi sincer? Nu-mi dau seama de unde **vine** pisica dumitale, însă te asigur că nu e ceva important! Dar, pentru liniștirea conștiinței, am prescris aici un maldăr de medicamente, dar să fiu în locul dumitale, n-aș lua nimic! Cu ce te deranjează o sărmană pisică?

— Apare la ceasuri nepotrivite, mormăi conful dezorientat în fața acestei absențe a diagnosticului la care nu se aștepta.

— Pisica vine și pleacă, adormi apoi împăcat... În timp ce milioane de oameni se zvârcolesc în insomnii, patul arde sub ei. Psihiatrul medită o secundă. Dumneata ai necazuri cu pisicile, eu cu câinii.

— Cum adică?

— Mă latră câinii! Nu mă pot suferi, deși-s om pașnic! Mă latră de la distanță, **se tem!** Hm, se tem! Cu timpul, cine știe, o să capăt un complex asemănător, voi desena și eu noaptea pudeli pufoși, chaw-chaw giugiuliți, dobermani cu fălcile negre, la ore neverosimile, între supă și friptură sau în alte momente intime... Haide, te-ai liniștit?

— Dar pisicile nu se tem de mine, ripostă anapoda conful, și râse singur de replica sa neghioabă.

PATRU

Cu un aer nefericit intră în farmacie și întinse complicata rețetă unui domn cărunt care, fără să se clinească de pe scaun, vânturându-și doar mâinile, extrase din felurite firide și nișe tot felul de cutii și cutiuțe. Apoi manipulă casa automată ce zornăi ca lanțul unui dulău. O groază de bani plăti conful amendă pentru desenele sale!

— Dacă nu vă chiar grăbiți, domnule...

Prințul supozitoarelor agrăise pe neașteptate. Dezmireanu se opri.

— De aici din rețetă nu reiese tocmai clar ce diagnostic v-a propus doctorul Vidrighin. Iertați-mi curiozitatea!

Conful, considerând că un contact prea îndelungat cu lumea medicală nu-i sănătos, se cam răsti:

— Niciunul! A spus că n-am nimic. A spus că nu-și dă seama ce am.

— Cum e mai rău!

— Poftim?

— Cum e mai rău! repetă farmacistul. Un medic nu trebuie să-și recunoască incapacitatea, așa ceva îl descurajează pe pacient.

— Se prea poate, acceptă conful plictisit.

— De ce te grăbești, domnule? Iată! Doctorul Vidrighin s-a ascuns în dosul unei rețete care te costă o avere, și ți-e la fel de folositoare ca pistele de alergări pentru ologi. (Ia te uită! se miră Dezmireanu.) Ascultă, domnule, părerea unui om bătrân! Caută originea suferinței dumitale, oricare ar fi ea, într-una din